

NIJMEGEN PUZZELT MET WARMTENET

De start is er, maar nu het moeilijke deel

Komende jaren groeit Nijmegen naar een warmtenet voor 14.000 (nieuwbouw)woningen. Maar hoe dan verder? De gemeente mikt erop dat uiteindelijk 60 procent van de 84.000 woningen aangesloten worden op een warmtenet. Welke woningen, wanneer en welk warmtenet is nog de vraag. Wethouder Harriët Tiemens licht de zoektocht toe.

HARRY PERRÉE

Moet Nijmegen een gemeentelijk warmtebedrijf oprichten? Die vraag heeft de gemeente gesteld aan adviesbureau Berenschot, dat dit voorjaar met zijn rapport kwam. Het antwoord was 'ja', aldus wethouder Harriët Tiemens, althans "als je wilt dat je inwoners warmte krijgen, dat het duurzaam, transparant en betaalbaar is, en dat je zelf regie kunt voeren." De vraag of Nijmegen dus een eigen warmtebedrijf gaat starten is daarmee nog niet beantwoord. Berenschot gaat nu onderzoeken wat zo'n gemeentelijk warmtebedrijf kost en hoe je dat organiseert. Het is slechts een van vele puzzelstukjes die uiteindelijk in elkaar moeten passen wil de Waalstad in 2045 energieneutraal zijn.

Op dit moment zijn 7.000 woningen op het Nijmeegse warmtenet aangesloten, allemaal in nieuwbouwwijken de Waalsprong en het Waalfront. Komende jaren groeit het warmtenet met de nieuwbouwwijken mee naar 14.000 woningen. Maar dan? "Dat was het makkelijke deel. Nu komt het moeilijke deel", weet Tiemens. De stad is een mozaïek van oude en nieuwe woningen, van laagbouw en hoogbouw, van uniforme en vooral heterogene wijken. "We hebben drie jaar lang onderzoek laten doen: hoe zitten die wijken in elkaar? We kennen, bijna op straatniveau, het gasverbruik en het type woningen."

Kapstok voor de Nijmeegse aanpak is de vorig jaar vastgestelde *Warmtevisie*. "In die warmtevisie hebben we met woningcorporaties, netbeheerder en andere stakeholders bekeken in welke wijken we kunnen starten, gezien de plannen van de woningcorporaties, van de gemeente en van de netbeheerder. Voor iedere wijk maken we een wijkwarmteplan. Dat doen we met inwoners en andere partijen in de wijk. Daarin wordt bepaald welke warmtebronnen we gaan aanbieden", legt de wethouder uit. "We denken dat 60 procent van de bestaande

bouw uiteindelijk op het warmtenet wordt aangesloten en dat de rest iets anders gaat doen."

Alternatief

De Nijmeegse Rekenkamer is blij met die aanpak. Met de vorige warmtevisie richtte de gemeente zich te veel op het uitrollen van het warmtenet naar de bestaande stad, aldus de rekenkamer. Niet het doel, maar het middel stond voorop. 'Positief is dat de gemeente er in de Warmtevisie 2018 voor kiest om per wijk te bepalen wat het beste alternatief voor gas is; aansluiting op het warmtenet is daarbij één van de opties', zo schrijft ze in haar rapport *De knop om - Lessen voor de energietransitie uit december 2018*.

De onderzoekers wijzen erop dat het gemeentebestuur een jaar of tien geleden op ondoorzichtige wijze van zijn oorspronkelijke voornemen is afgeweken om een (laagtemperatuur) hybride warmtenet aan te leggen. Als een duveltje-uit-een-doesje kwam opeens het (middentemperatuur) warmtenet van Nuon tevoorschijn als enig alternatief. Dat ligt er nu. Het rekenkamerrapport haalde onlangs *Nieuwsuur*, waarin een bewoner van nieuwbouwwijk de Waalsprong klaagt dat hij voor zijn warmte is overgeleverd aan monopolist Nuon en dat hij in zijn kleinere, goed geïsoleerde nieuwbouwhuis hogere energiekosten heeft dan in zijn vorige, oude woning.

Tiemens reactie is dat warmtenetten "per definitie in handen van monopolisten zijn, of het nu publieke, private of publiek-private partijen zijn". Omdat het hybride warmtenet destijds technisch en financieel te onzeker was, is gekozen voor Nuon, dat een concessie van dertig jaar heeft. "Er worden in het land nog steeds concessies uitgegeven zoals we dat toen bij de Nuon hebben gedaan. We zijn nog steeds hartstikke blij dat we dat hebben gedaan, want het alternatief was op dát moment dat we daar een gasleiding zouden aanleggen."

Gasprijs

Verder is Nuon met zijn warmtenet volgens de wethouder de goedkoopste aanbieder van het land en krijgt de consument door de Warmtewet bescherming tegen monopolisten door de prijs te reguleren. “De prijs van warmte is gerelateerd aan de gasprijs. Daar heb je wel een punt,” zegt ze, “want de gasprijs is heel erg aan het stijgen, vanwege de energietransitie. Dus bepleiten we op dit moment in Den Haag om de gasprijs los te knippen van de warmteprijs.”

Het huidige monopolie van Nuon maakt het energiebedrijf niet vanzelf de leverancier van het warmtebedrijf voor de bestaande stad. De wethouder vertelt over een bezoek aan Denemarken. “In Aarhus en Kopenhagen is bijna iedereen op het warmtenet aangesloten. Dan zie je dat die warmtenetten verschillende takken hebben: een stukje van een privaat bedrijf, een stukje van de gemeente, een stukje van een coöperatie van inwoners en een stukje publiek-privaat.” Zo'n lappendeken zou in Nijmegen ook zomaar kunnen ontstaan.

Een hobbel voor de aanleg van een warmtenet in de bestaande stad is dat iedereen vrij is om mee te doen. Op den duur is dat niet houdbaar, meent Tiemens.

Om de hoge aanlegkosten terug te verdienen, moet je nu eenmaal veel aansluitingen hebben. Daarom pleit ze, samen met wethouders uit andere steden, voor een aanpassing van de wet. Ruil de aansluitplicht voor gas voor bestaande woningen in voor een aansluitplicht voor warmte. Dan moet het warmtebedrijf alle woningen aansluiten, ook al liggen ze een kilometer buiten

de bebouwde kom. “Dat nuts karakter zit er nu niet in. En dus is het problematisch als je dat helemaal aan de markt overlaat. Dan kun je verwachten dat de meest onrendabele plekken niet voorzien worden van warmte.”

Warmtepompen

Maar hoeveel hobbels er ook zijn, beginnen moet je sowieso. Anders lukt het niet om op tijd van het aardgas af te zijn. Elk jaar komen er twee wijken bij. Tiemens verwacht dat wijken vijf tot tien jaar nodig te hebben voor de omschakeling. “We zijn het verst met de voorbereidingen - er is nog geen schop de grond in - in Dukenburg. En in Hengstdal, waar een actieve club mensen meedenkt.” In Hengstdal, “qua warmtevoorziening een heel ingewikkeld wijkje aan de rand van de stad”, zullen zeker niet alle woningen aansluiting krijgen op het warmtenet. De wethouder denkt aan een “collectief systeem van warmtepompen, zodat je elkaars pieken kunt opvangen.” In afwachting van aansluiting op het warmtenet, dat aan de andere kant van de stad ligt, komt er wellicht eerst nog een gasgestookte centrale. “Of een kleine houtgestookte centrale.”

Terwijl de eerste wijken zijn gestart, is de vraag wat de rest van de stad moet doen. Tiemens: “Met een grote campagne zeggen we tegen mensen die niet in wijken wonen die aan de slag gaan: isoleer uw huis zo goed mogelijk stel installaties zo goed mogelijk af, maar doe verder even niets. Wacht op de plannen die gaan komen.”

JORRI LOUSBERG